

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

2024-12-04 Nr. K14-(4.2.)-8
Šilutė

Šilutės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami savivaldybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas savivaldybės biudžetas. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti kuriamą naudą visuomenei, padedant Šilutės rajono savivaldybei išmintingai valdyti finansus ir turtą, o savo darbui kelia aukščiausius kokybės reikalavimus – darbą atlieka kokybiškai, sąžiningai, atsakingai, veikia išvien dėl bendro tikslo.

Auditą atliko Savivaldybės kontrolierės pavaduotoja Judita Subačienė. Audite dalyvavo Savivaldybės kontrolierė Jolita Stonkuvienė (bendras audito valdymas ir vidinė bendroji audito peržiūra), vykdant Šilutės rajono savivaldybės kontrolierės 2024-09-05 pavedimą Nr. K13-(4.1.)-6 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2024 metų metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo audito atlikimo.“

Audito ataskaita pateikta: Savivaldybės merui, Savivaldybės tarybos kontrolės komitetui.

Audito ataskaita skelbiama internete adresu www.silute.lt

Kontrolės ir audito tarnybos puslapyje

TURINYS

1. Įžanga.....	3
2. Rekomendacijų reglamentavimas.....	3
3. Pagrindiniai stebėjimo po audito principai.....	4
4. Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai.....	5
5. Veiklos veiksmingumas dėl rekomendacijų įgyvendinimo.....	6

PRIEDAS. 2024 metų rekomendacijų suvestinė

Ižanga

Rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitoje apžvelgiame Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos teiktų rekomendacijų ir joms įgyvendinti numatytų priemonių įgyvendinimą. Pateikus audito rekomendacijas, audituojamieji subjektai patys parenka, suplanuoja ir su audito institucija aptaria terminus ir priemones teiktoms rekomendacijoms įgyvendinti taip, kad jų priimti sprendimai ir rekomendacijų įgyvendinimas prisidėtų prie viešojo sektoriaus pokyčių, efektyvesnio savivaldybės finansų ir turto valdymo, vidaus kontrolės sistemos tobulinimo ir viešojo valdymo gerinimo ar kitose srityse. Audito institucija, įvertinusi priemonių įgyvendinimo rezultatus, rekomendacijų stebėseną tęsia, kol bus išspręstos audito metu iškeltos problemos ir jų atsiradimo priežastys. Ataskaitoje pateikiami 2024 m. gruodžio 5 d. fiksuoti rekomendacijų stebėsenos duomenys apie 2024 metais teiktas rekomendacijas. Ataskaita parengta remiantis audito ataskaitomis, raštais, audituojamų subjektų pateikta informacija bei pridėtais pateisinamaisiais dokumentais.

Rekomendacijų reglamentavimas

Šilutės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – SKAT – Tarnyba), atlikdama savo darbo funkcijas, vadovaujasi finansinio (teisėtumo) audito etapais: audito planavimo, audito atlikimo, rezultatų įvertinimo, audito ataskaitos ir išvados (rekomendacijų) parengimo, stebėjimo po audito.¹

Tarnyba audito rekomendacijų pateikimą ir įgyvendinimo stebėseną bei atsiskaitymą už jų įgyvendinimo rezultatus vykdo Šilutės rajono savivaldybės kontrolieriaus (toliau – Savivaldybės kontrolieriaus) patvirtintu Tvarkos aprašu² (toliau – Tvarkos aprašas), kuris reglamentuoja Tarnybos atliktų auditų rekomendacijų pateikimo ir įgyvendinimo stebėsenos procesą, nustato audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tikslus:

- didinti Tarnybos veiklos veiksmingumą (rezultatyvumą);
- stebėti ir didinti audito poveikį (efektą);
- stiprinti Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos atskaitingumą Savivaldybės tarybai ir visuomenei už vykdomus veiklos rezultatus.

Tvarkos apraše aiškiai reglamentuoti rekomendacijų pateikimo ir įgyvendinimo stebėsenos etapai: rekomendacijų pateikimas, rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną ir dokumentavimas (darbo dokumentai), atsiskaitymas už rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2018-04-19 įsakymas Nr. V-160 „Dėl Valstybės kontrolieriaus 2005-10-12 įsakymo Nr. V-125 „Dėl Finansinio ir teisėtumo audito vadovo“ pakeitimo.“

² Šilutės rajono savivaldybės kontrolieriaus 2015-11-24 įsakymas Nr. K1-11, 2018-09-10 įsakymo Nr. K1-14 redakcija.

Tarnyba, įgyvendindama prevencines priemones ir siekdama, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti trūkumai, Savivaldybės administracijai ir kitiems asignavimų valdytojams, vertindama ataskaitas teikė rekomendacijas, užtikrinančias Savivaldybės turto ir lėšų efektyvų, taupų ir rezultatyvų panaudojimą, vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Finansinio ir teisėtumo audito vadovo 14 sk. 15 str. nurodo, kad „rekomendacijos formuluojamos apibendrinus ir susisteminius nustatytus iškraipymus ir pažeidimus, remiantis audituojamo subjekto rizikos įvertinimu. Rekomendacijos pagrindas – nustatyto fakto priežastis, t. y., tas trūkumas, kuris turi būti pašalintas (ištaisytas).“

Audito rekomendacijos – Kontrolės ir audito tarnybos įrankis inicijuoti viešojo sektoriaus problemų sprendimą. Vietos savivaldos įstatymo 67 str. 9 d. 8, 9, 10, 11 p. numato, kad Savivaldybės kontrolierius:

„8) priima sprendimus pagal atlikto finansinio, atitikties ir veiklos audito ataskaitas, nurodo merui, audituotų subjektų vadovams jų veiklos trūkumus ir nustato terminą, per kurį turi būti pašalinti nustatyti teisės aktų pažeidimai. Meras, audituotų subjektų vadovai per savivaldybės kontrolieriaus nustatytą terminą, ne trumpesnę kaip 30 dienų, privalo ištaisyti audito metu nustatytus jų veiklos trūkumus ir pažeidimus ir apie jų pašalinimą raštu pranešti savivaldybės kontrolieriui;

9) teikia merui, savivaldybės tarybai, audituotų subjektų vadovams išvadas, ataskaitas ir sprendimus, kurie buvo priimti dėl finansinio, atitikties ir veiklos audito metu nustatytų ir nepašalintų teisės aktų pažeidimų. Audito ataskaitos ir išvados skelbiamos savivaldybės interneto svetainėje, o jeigu įmanoma, – ir per kitas visuomenės informavimo priemones;

10) finansinio, atitikties ir veiklos audito metu nustatęs nusikalstamos veikos požymių, apie tai praneša teisės saugos institucijoms;

11) imasi prevencinių priemonių, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti teisės aktų pažeidimai“.

Pagrindiniai stebėjimo po audito principai

- Po rekomendacijų pateikimo auditorius privalo domėtis audituojamo subjekto veiklos pokyčiais, susijusiais su audito metu nustatytų trūkumų šalinimu, bei stebėti, kaip vykdomos audito ataskaitoje pateiktos rekomendacijos ir šalinami nurodyti veiklos trūkumai.
- Už rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną ir atsiskaitymą už jų įgyvendinimo rezultatus atsakingas auditą atlikusios audito grupės vadovas ir (ar) atlikęs auditą.
- Audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną ir atsiskaitymą už jų įgyvendinimo rezultatus vykdomas Savivaldybės kontrolieriaus nustatyta tvarka.

Tarptautinis aukščiausiosios audito institucijos standartas TAAIQ GOV 9130, 2.8. numato, kad „Organizacijos rizikos valdymo sistemą reikia stebėti tam, kad būtų galima įvertinti jos sudedamųjų dalių funkcionavimą laiku. To galima pasiekti, vykdant nuolatinę stebėseną, atskirai vertinai ar vykdant abu šiuos veiksmus. Apie organizacijos rizikos sistemos trūkumus reikia pranešti atitinkamo lygio vadovybei, o apie svarbias problemas informuoti aukščiausiąją vadovybę tam, kad organizacija pagerintų savo procesus“.

Pagrindinis Tarnybos veiklos rezultatų vertinimo kriterijus – teiktų rekomendacijų įgyvendinimas, kai stebimas ir vertinamas rekomendacijų ir joms įgyvendinti suplanuotų rekomendacijų priemonių įgyvendinimas, ar audituotas subjektas jas įgyvendino taip, kaip buvo

suplanuota rekomendacijų įgyvendinimo plane. Stebėseną turi užtikrinti, kad į audito metu nustatytus faktus ir audito rekomendacijas būtų reaguojama tinkamai ir greitai.

Pateikus audito rekomendacijas, audituojamieji subjektai patys parenka, suplanuoja ir su Tarnyba aptaria terminus ir priemones teiktoms rekomendacijoms įgyvendinti taip, kad jų priimti sprendimai ir rekomendacijų įgyvendinimas prisidėtų prie viešojo sektoriaus pokyčių, efektyvesnio savivaldybės finansų ir turto valdymo, vidaus kontrolės sistemos tobulinimo ir viešojo valdymo gerinimo ar kitose srityse. Tarnyba, įvertinusi priemonių įgyvendinimo rezultatus, rekomendacijų stebėseną tęsia, kol bus išspręstos audito metu iškeltos problemos ir jų atsiradimo priežastys.

Audito ataskaitoje turi būti aiškūs ryšys tarp audito tikslo, gautų įrodymų, teiginių, nustatytų neatitikimų, ir suformuluotų išvadų bei rekomendacijų, kad jos būtų aktualios, o jų įgyvendinimas būtų realus.

Tarnyba siekia savo darbo rezultatus matuoti ne tik atliktų auditų kiekiu ar išaiškintų pažeidimų ir klaidų suma, bet svarbiausia – Tarnybos darbo poveikiu. Auditui siekiame paveikti, kad audituojamuose subjektuose ateityje būtų išvengta klaidų ir teisės aktų pažeidimų, kad būtų stiprinama vidaus kontrolė, didinamas veiklos efektyvumas.

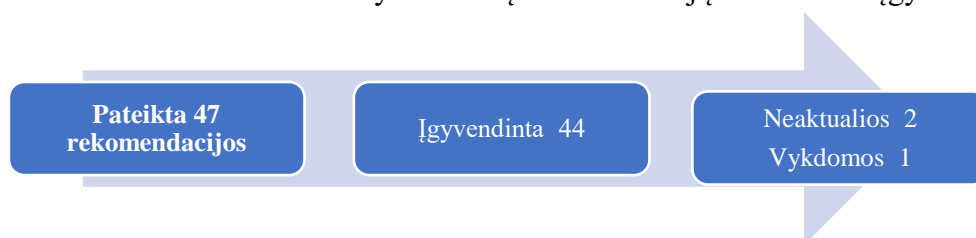
Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai

Pagrindinis Tarnybos veiklos rezultatų vertinimo kriterijus – teiktų rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos duomenys. Rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną Tarnyboje yra nuolatinis procesas. Tinkamas teiktų rekomendacijų įgyvendinimas didina pridėtinę auditų vertę, stiprina išorės auditų įtaką Savivaldybei, skatina audituojamo subjekto darbuotojų teigiamą požiūrį į kontrolės priemonių, užtikrinančių atsakingą finansų valdymą, turto naudojimą, teisingų ataskaitų parengimą, sukūrimą ir laikymąsi.

Tarnybos rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai: audituojamiems subjektams 2024 metais pateikta rekomendacijų iš viso: 47, iš jų audito metu buvo nebeaktualios – 2, įgyvendinta – 44 arba 93,6 proc., pratęstas rekomendacijų įgyvendinimo terminas – 1.

Atsižvelgus į Kontrolės ir audito tarnybos teiktas audito ataskaitose, raštuose rekomendacijas, buvo parengti: Savivaldybės tarybos sprendimai – 4, Administracijos direktoriaus – 3 įsakymai; biudžetinių įstaigų vadovų – 9 įsakymai.

Schema Nr. 1. Tarnybos teiktų rekomendacijų 2024-12-05 įgyvendinimo būklė

Rinkdami atitinkamus įrodymus siekėme įsitikinti, ar audito ataskaitose pateiktos rekomendacijos tikrai įgyvendintos, ar nustatyti trūkumai tinkamai ištaisyti, arba nustatyti priežastis, dėl kurių rekomendacijos nebuvo įgyvendintos (rekomendacija neteko aktualumo, pasikeitė teisinis reglamentavimas ar kt.).

Didžiausia rekomendacijų įgyvendinimo pažanga pasiekama, kai jos įgyvendinamos laiku ir tinkamai. Dauguma audituojamų įstaigų operatyviai vykdė nurodytas rekomendacijas. Pasiektas gan aukštas rekomendacijų įgyvendinimo lygis – 93,6 proc., kuris padeda skatinti finansų ir turto valdymo pažangą, padeda spręsti Savivaldybės sisteminės problemas, audituojami subjektai gali priimti tinkamus sprendimus dėl audito metu nustatytų neatitikimų ištaisymo, veiklos tobulinimo. Pasitaikė atvejų, kai audituojami subjektai, įgyvendinant audito rekomendacijas, nesilaikė sutarto įgyvendinimo termino ir tai atitolino įgyvendinimą bei pokyčius.

Pasibaigus rekomendacijų įgyvendinimo terminui, audituotų subjektų vadovai, atsakingi už apskaitą darbuotojai raštu ir (ar) žodžiu buvo raginami, prašomi imtis priemonių, kad nustatytos klaidos ir neatitikimai būtų ištaisyti. Atskirais atvejais buvo atsižvelgta į prašymus, dėl objektyvių priežasčių (darbuotojų ligos ir kt.) buvo pratęjami rekomendacijų įgyvendinimo terminai.

Finansinio audito vadovo³ 14 sk. 235 str. nurodyta, kad „rekomendacijos formuluojamos apibendrinus ir susisteminius nustatytus iškraipymus ir pažeidimus. Rekomendacijos turi būti:

- aiškios, suprantamos ir logiškos;
- susijusios su audito tikslu, pagrindiniais audito pastebėjimais ir išvadomis;
- skirtos pašalinti esmines problemų priežastis;
- naudingos, t. y., skirtos tobulinti subjekto veiklą;
- nurodančios, ką rekomenduojama keisti, paliekant subjektui pasirinkimo teisę, kaip tai padaryti;
- suformuluotos taip, kad būtų įgyvendinamos, o įgyvendinimą būtų galima fiksuoti;
- formuluojamos kaip pokytis, kurio siekiama sprendžiant pastebėjime įvardytą problemą.“

Veiklos veiksmingumas dėl rekomendacijų įgyvendinimo

Reikšmingiausiai audito veiksmingumas pasireiškia tuo, kad apie audito metu nustatytus teisės aktų pažeidimus, klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir metinėse (tarpinėse) finansinėse ataskaitose, veiklos procesuose, išvengiama esminių iškraipymų.

Kiekvieną kartą, teikdami rekomendacijas, jas aptariame su audituotu subjektu, prašome įvardyti numatomas įgyvendinimo priemones bei terminus. Užbaigę auditą pradėdame paskutinį šio proceso etapą – rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną. Tai nuolatinis, daug laiko sąnaudų

³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2022-04-07 įsakymas Nr. APDE-5 „Dėl Finansinio audito vadovo patvirtinimo.“

reikalaujantis procesas. Vien konstatuoti pažeidimų, klaidų, neatitikimų bei veiklos problemų nepakanka, todėl stengėmės giliau analizuoti priežastis, bei vertinti pasekmes. Audituojamiems subjektams teikdami rekomendacijas siekėme, kad jas įgyvendinant būtų išspręsta ne vien konkrečiu atveju nustatyta problema, o situacija sprendžiama sistemiškai. Pasibaigus nustatytam rekomendacijos įgyvendinimo terminui, patikriname, ar ji tinkamai įgyvendinta ir tai dokumentuojame. Jei rekomendacija neįgyvendinta, prašome paaiškinimų, analizuojame priežastis. Tinkamas pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas didina atlikto audito pridėtinę vertę, skatina audituoto subjekto darbuotojų teigiamą požiūrį į kontrolės priemonių, užtikrinančių atsakingą finansų valdymą, turto naudojimą ir teisingų ataskaitų parengimą, sukūrimą ir laikymąsi.

Tarnyboje darbuotojai ne tik stebi ir fiksuoja audituojamų subjektų įgyvendintas priemones, bet ir vertina šių veiksmų neįgyvendinimą. Aktyviai bendradarbiaujame su audituojamaisiais rekomendacijų formulavimo ir jų įgyvendinimo metu, siekiame bendro tikslo – laiku priimtų sprendimų audituotoje srityje.

Teiktų rekomendacijų įgyvendinimas, audito poveikis ir pažanga galima tik esant glaudžiam bendradarbiavimui bei audituojamo subjekto supratimui ir siekiui tinkamai, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, valdyti lėšas ir turtą, tvarkyti biudžeto ir finansinę apskaitą, teikti išsamias ir teisingas ataskaitas ne tik Savivaldybės administracijai, Tarybai, bet ir visuomenei. Tikime, kad bendru darbu skatinsime rezultatyvesnius ir efektyvesnius viešojo sektoriaus įstaigų veiklos procesus, užtikrinsime vidaus kontrolės sistemos veikimą, o rekomendacijų stebėseną bus sistemingai atliekama ir vėlesniais metais.

Detali informacija apie teiktus pastebėjimus, rekomendacijas ir jų įgyvendinimo rezultatus pateikta Ataskaitos 1 priede – Teiktų 2024 metais rekomendacijų įgyvendinimo suvestinėje.

Savivaldybės kontrolierė

Jolita Stonkuvienė

Savivaldybės kontrolierės pavaduotoja

Judita Subačienė